

عنوان مقاله:

بررسی و تحلیل شواهد ژئومورفیک زمین ساخت فعال در حوضه رودبار از سرشاخه های دز

محل انتشار:

فصلنامه پژوهش های جغرافیای طبیعی، دوره 42، شماره 73 (سال: 1389)

تعداد صفحات اصل مقاله: 16

نویسندگان:

رسول شریفی نجف آبادی

مسعود معیری

حسنعلی غیور

همایون صفایی

عبداله سیف

خلاصه مقاله:

مناطق فعال، قسمت هایی از پوسته زمین هستند که در کواترنر پسین و به خصوص عهد حاضر دارای حرکات زمین ساختی اند و در آینده نیز مستعد بروز خطر خواهند بود. این مناطق را می توان با شواهد و شاخص های ژئومورفولوژی تشخیص داد. بر همین اساس و با استفاده از شاخص نسبی فعالیت زمین ساختی (Iat) که ترکیبی از شاخص های انتگرال هیپسومتری، نسبت کشیدگی حوضه، تقارن آبراهه ها، نسبت عرض کف دره به ارتفاع آن و طول گرادیان رودخانه را شامل می شود، به بررسی و شناخت وضعیت حوضه رودبار واقع در محدوده زاگرس مرکزی اقدام شد. برای این منظور، مدل رقومی ارتفاع از داده های توپوگرافی SRTM با دقت ۹۰ متر برای کل منطقه تهیه شده و در محیط های نرم افزاری آرک مپ، آرک ویو و گلوبال میپر، ترسیم آبراهه ها، تقسیم بندی زیرحوضه ها، اندازه گیری شاخص ها، رقومی کردن نقشه های زمین شناسی و تلفیق داده ها صورت گرفت. نتایج به دست آمده نشان می دهند که این حوضه ۲۲۵۶ کیلومترمربعی را می توان به ۴ بخش بسیار فعال، فعال، نیمه فعال و با فعالیت کم تقسیم کرد. گسل های رورانده دهسور، وحدت آباد و زردکوه و همچنین گسل جوان زاگرس، چهار گسل مهمی هستند که در بروز ناپایداری در این حوضه نقش داشته اند. جابه جایی ۵۰۰ متری که در طی ۴۰ تا ۵۰ هزار سال گذشته در مسیر سرشاخه های رودخانه های گشان و الوس صورت گرفته، حرکت راستگردی را در قطعه ای از گسل جوان زاگرس که بین دو قطعه دورود و اردل قرار گرفته است اثبات می کند. در نتیجه این حرکت، یک سطح خرد شده و فرسایش پذیر ایجاد شده که رودخانه رودبار به سرعت در حال حفر آن است و سطح اساس منطقه را پایین می برد. این عمل به تجدید سیکل فرسایش منجر شده است. در زمان حاضر سد رودبار در قسمت خروجی این حوضه و در مسیر گسل جوان و فعال زاگرس در حال احداث است؛ بنابراین ممکن است این سازه در معرض مخاطرات جدی قرار بگیرد.

کلمات کلیدی:

حوضه رودبار، زمین ساخت فعال، شاخص های ژئومورفولوژی، گسل جوان زاگرس

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1766325>

